

Powiatowy Urząd Pracy

RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

**W MIEŚCIE BIELSKO-BIAŁA
W 2007 ROKU**

SPIS TREŚCI

	Str.
Wstęp	3
1. Analiza bezrobocia według zawodów	5
1.1 Charakterystyka bezrobocia w Bielsku-Białej.....	5
1.2 Struktura bezrobocia według zawodów.....	7
1.3 Napływ bezrobotnych według zawodów.....	8
2. Analiza ofert pracy według zawodów	11
2.1 Oferty pracy według zawodów.....	12
2.2 Oferty pracy według grup zawodowych.....	13
3. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych	14
3.1 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w mieście Bielsko-Biała.....	14
3.2 Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie.....	18
3.3 Struktura bezrobotnych i ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności.....	20
4. Wyniki badań w szkołach ponadgimnazjalnych	22
4.1 Absolwenci według poziomu wykształcenia w mieście Bielsko-Biała.....	22
4.2 Struktura bezrobotnych absolwentów w Bielsku-Białej.....	25
4.3 Wnioski z badań w szkołach ponadgimnazjalnych.....	28
Wnioski	30
Spis wykresów	
Spis tabel	

Wstęp

„**Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w mieście Bielsko-Biała w 2007 roku**”, został opracowany w oparciu o „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Departamentu Rynku Pracy, Warszawa 2003.

Zgodnie z powyższymi zaleceniami przez **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych** należy rozumieć proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowanie na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych.

Zawodem deficytowym jest zawód, na który występuje na rynku pracy większe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Natomiast przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Celem niniejszego raportu jest opracowanie możliwych do wykorzystania w praktyce informacji pozwalających na zwiększenie efektywności organizowanych szkoleń, dzięki dostosowaniu ich kierunków do potrzeb pracodawców, a także poprzez udostępnienie wyników działań władzom oświatowym i dyrekcjom szkół, które będą mogły korygować poziom, strukturę i treść kształcenia zawodowego oraz lokalnym władzom samorządowym kształtującym politykę przeciwdziałania bezrobociu.

Monitoring służyć ma również stworzeniu bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym, regionalnym i krajowym, usprawnieniu poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz usprawnieniu pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o planowanych ofertach pracy na rok przyszły. Ponadto służyć winien ułatwieniu realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych opracowywany jest dwa razy w roku. Jako źródło informacji służą załączniki nr 2 i 3 do sprawozdania MIPS-01. Zakres danych w nich zawarty obejmuje liczbę osób zarejestrowanych jako bezrobotne, bezrobotne

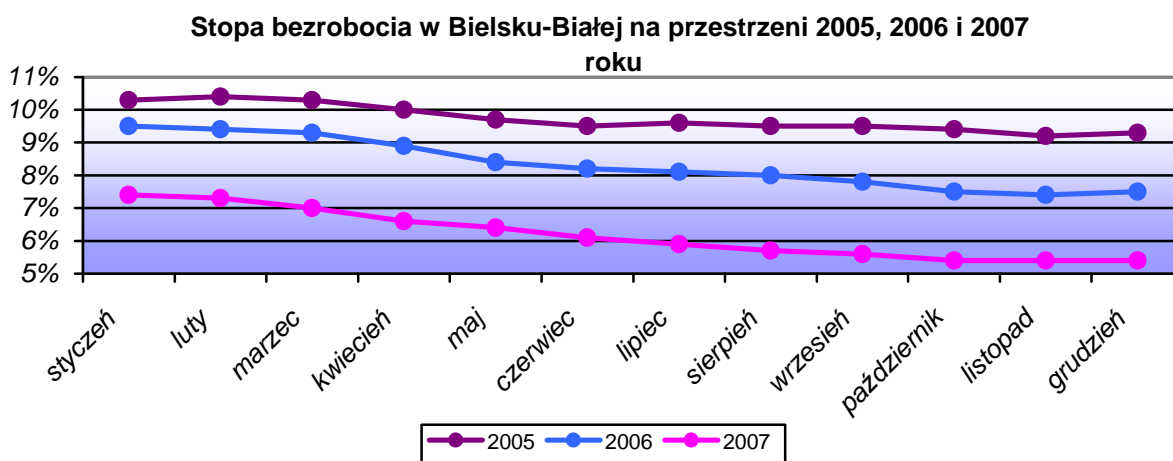
kobiety, osoby do 12 m-cy od ukończenia nauki oraz bezrobotnych poprzednio pracujących według okresu pozostawania bez pracy oraz oferty pracy (zgłoszone przez pracodawców wolne miejsca zatrudnienia, miejsca przygotowania zawodowego, stażu oraz przyjęte do realizacji miejsca pracy w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych, a także w ramach umów zlecenia) według zawodów oraz według Polskiej Klasyfikacji Działalności.

1. Analiza bezrobocia według zawodów

1.1 Charakterystyka bezrobocia w Bielsku-Białej

Stopa bezrobocia na koniec grudnia 2007 w mieście Bielsko-Biała wyniosła **5,4%** (**4789** osób). Jest ona o 2,1 pkt. procentowego niższa w stosunku do analogicznego okresu w roku 2006. Taka sytuacja wpisuje się w stałą tendencję spadku stopy bezrobocia w Bielsku-Białej systematycznie obserwowaną od kilku lat. (Wykres nr 1)

Wykres nr 1

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej

Bielsko-Biała ponadto cechuje się jedną z najniższych stóp bezrobocia zarówno w skali województwa śląskiego (stopa bezrobocia-**9,3%**), w którym zajmuje drugie miejsce zaraz za Katowicami (**3,4%**), jak również w skali całego kraju (**11,4%**).

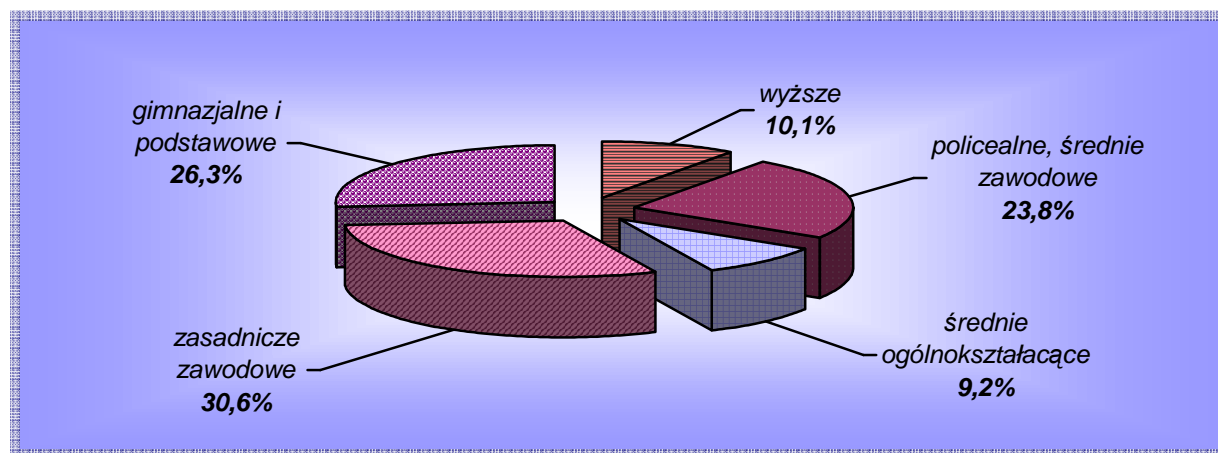
Podjętą próbę scharakteryzowania problemu bezrobocia w Bielsku-Białej na wstępie została przeanalizowana struktura bezrobotnych ze względu na poziom wykształcenia, wiek, płeć, okres pozostawania bez pracy oraz posiadany zawód.

Wśród osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku-Białej, jak widać na poniższym wykresie, najwięcej, bo **30,6%** osób posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe. Prawie, co trzeci bezrobotny nie posiada zawodu wyuczonego, w tym ponad 1/4 posiada wykształcenie średnie ogólnokształcące. Szczególnie niepokojący jest stale utrzymujący się na tym samym, wysokim poziomie, odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym (**26,3%**). W 2007 roku ponadto zaobserwowaliśmy

wzrost liczby osób z wykształceniem wyższym w strukturach bezrobocia, w stosunku do roku poprzedniego, z **9,3%** na koniec 2006 do **10,1%** na koniec 2007 roku.

Wykres nr 2

Struktura wykształcenia bezrobotnych w mieście Bielsko-Biała (stan na koniec 2007 roku)

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej

Prawie **57%** osób zarejestrowanych w Urzędzie stanowią kobiety. Największa jednak dysproporcja pod względem płci dotyczy osób z wykształceniem średnim ogólnym. Jest ono, bowiem udziałem w większości kobiet (**73,8%**). Analizując dane Powiatowego Urzędu Pracy dotyczące udziału kobiet czy mężczyzn w strukturach bezrobocia można zauważyć, że bezrobocie w grupie osób z wykształceniem średnim zawodowym bądź wyższym jest w większym stopniu udziałem kobiet a niżeli mężczyzn. Natomiast w przypadku wykształcenia zasadniczego zawodowego oraz podstawowego i gimnazjalnego sytuacja jest odwrotna. W nieznacznym stopniu jest ono bardziej udziałem mężczyzn.

Osoby młode do 25 roku życia to **10,6%** zarejestrowanych, a **30,7%** to osoby po 50 roku życia. W porównaniu do roku 2006 nastąpił spadek udziału osób młodych w ogólnej liczbie bezrobotnych o 1,7 pkt. procentowych. Natomiast w przypadku osób po 50 roku życia zaobserwowano wzrost o 4,6 pkt. procentowych. Wzrost dotyczy również udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych osób długotrwale bezrobotnych z **61,4%** w 2006 roku do **62,4%** w 2007 roku.

1.2 Struktura bezrobocia według zawodów

Charakterystyka bezrobocia wymaga szczegółowego zbadania struktury bezrobotnych pod względem posiadanego zawodu. Dzięki temu możliwe jest wyłonienie tych kategorii zawodowych, które cechują się najliczniejszą grupą bezrobotnych.

Poniższa tabela przedstawia 10 zawodów, w których liczba bezrobotnych jest największa. W 2007 roku podobnie jak w roku ubiegłym największą grupę zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby w zawodzie sprzedawcy-**614**, co stanowi **12,8%** ogółu zarejestrowanych. Aż **77,1%** spośród zarejestrowanych w tym zawodzie to kobiety. Kolejną pod względem wielkości grupę zawodową stanowią sprzątaczkę (**5,8%** ogółu). Bezrobocie w tej grupie zawodowej jest również udziałem głównie kobiet i kształtuje się na poziomie **98,6%**. Trzecią, co do wielkości grupę zawodową pozostającą w ewidencji Urzędu w liczbie **238 (5,0%)** stanowią pracownicy biurowi. Pozostałe zawody, w których liczba bezrobotnych jest największa to: pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani; pozostali zmiatacze i pokrewni; robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym; robotnik budowlany; pozostali robotnicy przy prostych pracach w przemyśle; robotnik gospodarczy oraz magazynier.

Tabela nr 1

Bezrobotni według zawodów w mieście Bielsko-Biała w 2007 roku

lp.	Nazwa zawodu	Bezrobotni (stan na 31.12.2007)
1.	sprzedawca	614
2.	sprzątaczkę	279
3.	pracownik biurowy	238
4.	pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej nie sklasyfikowani	165
5.	pozostali zmiatacze i pokrewni	143
6.	robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	142
7.	robotnik budowlany	131
8.	pozostali robotnicy przy prostych pracach w przemyśle	105
9.	robotnik gospodarczy	98
10.	Magazynier	80

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej

Bardzo dużą grupę bezrobotnych, w liczbie **194** stanowią osoby bez zawodu, z czego **126** osób to kobiety. Do tej grupy osób zaliczają się zarówno osoby z wykształceniem podstawowym jak i średnim, nie posiadające świadectwa (dyplomu) ukończenia kształcenia szkolnego lub kursowego i jednocześnie nie posiadające udokumentowanej ciągłości pracy w okresie minimum 1 roku w tym samym zawodzie.

Jak zatem wynika z powyższej analizy największą grupę zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby posiadające wykształcenie zawodowe i niższe. Ponadto zawody zagrożone najbardziej bezrobociem są udziałem przede wszystkim kobiet.

Dane na temat bezrobocia w odniesieniu do dużych grup zawodowych wskazują, że wśród grup zawodów największe bezrobocie występuje w grupie pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach. Osoby należące do tej grupy stanowią **15,7%** ogółu bezrobotnych. Warto zwrócić uwagę, że dotyczy to przede wszystkim grupy elementarnej-pomoce i sprzątaczk, hotelowe i podobne. Na drugim miejscu wśród grup dużych znajduje się grupa: modelki, sprzedawcy i demonstratorzy. Stanowi ona **14,5%** ogółu. Bezrobocie w tej grupie skupia się natomiast głównie wokół sprzedawców i demonstratorów. Prawie **12%** bezrobotnych zalicza się do grupy dużej: pracownicy obsługi biurowej. Najliczniejszą grupą elementarną w tej kategorii są pracownicy obsługi biurowej, gdzie indziej niesklasyfikowani. Procentowy udział tej grupy zawodowej kształtuje się na poziomie **8,9%**. Ponad **10%** bezrobotnych zalicza się także do grupy dużej: robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie, a spośród nich największe bezrobocie dotyczy robotników przy pracach prostych w przemyśle.

1.3 Napływ bezrobotnych według zawodów

Badanie problemu bezrobocia nie może być ograniczone wyłącznie do przeanalizowania struktury bezrobotnych pozostających w ewidencji PUP. Dokładna analiza wymaga również zwrócenia uwagi na szczególnie istotną kwestię, jaką jest napływ bezrobotnych na przestrzeni badanego, 2007 roku. Dzięki temu możliwe jest zaobserwowanie tendencji obecnie panujących na lokalnym rynku pracy. Oczywistym jest, że to właśnie napływ w dużym stopniu kształtuje strukturę bezrobotnych. Nie należy jednak zapominać, że w ewidencji urzędu znajdują się również osoby długotrwale bezrobotne, które trafiły w jej struktury w nieco innych realiach niż obecne.

Na przestrzeni 2007 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowały się 6463 osoby, w tym 3571 kobiet. W porównaniu do 2006 liczba bezrobotnych zarejestrowanych w 2007 roku zmniejszyła się o 23,5% (1985 osób).

Jak pokazuje poniższa tabela, wśród 10 zawodów, które cechuje największy napływ do bezrobocia na pierwszym miejscu znalazł się zawód sprzedawca (709 osób). W stosunku do roku poprzedniego liczba osób, które zarejestrowały w 2007 roku w tym zawodzie zmniejszyła się o 29% (293 osób). Do zawodów, w przypadku, których również miał miejsce wysoki stopień napływu do bezrobocia należy zaliczyć zawód: sprzątaczką; pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani; pozostali zamiatacze i pokrewni; robotnik gospodarczy; robotnik budowlany, pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, pracownik biurowy oraz magazynier.

Obok wyżej wymienionych zawodów trzecią, co do wielkości grupę stanowią bezrobotni sklasyfikowani jako nie posiadający zawodu. Ponad 6,1% zarejestrowanych w 2007 roku to osoby bez zawodu (397), z czego 51,6% stanowią kobiety.

Tabela nr 2

Napływ bezrobotnych według zawodów w mieście Bielsko-Biała w 2007 roku

Lp.	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	W tym		
			Kobiety	Absolwenci	
				razem	kobiety
1.	sprzedawca	709	598	39	38
2.	sprzątaczką	393	386	5	5
3.	pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	266	212	34	29
4.	pozostali zamiatacze i pokrewni	216	16	0	0
5.	robotnik gospodarczy	159	50	6	2
6.	robotnik budowlany	159	0	0	0
7.	pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	146	73	3	2
8.	robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	138	57	5	3
9.	pracownik biurowy	125	101	2	2
10.	magazynier	105	18	4	1

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy Bielsko-Białej

Badanie struktury napływu bezrobotnych według dużych grup zawodów w mieście Bielsko-Biała 2007 roku wykazało, że najliczniejszą grupą dużą, są pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach. Procentowy udział tej grupy wśród ogółu bezrobotnych kształtuje się na poziomie **16,5%**. Dotyczy to przede wszystkim pomoc i sprzątaczek biurowych i hotelowych. Drugie miejsce w napływie do bezrobocia zajmuje grupa zawodowa modelki, sprzedawcy i demonstratorzy (**13,8%**). Dotyczy to jednak prawie w stu procentach grupy zawodowej, jaką są sprzedawcy i demonstratorzy. Licznym napływem do bezrobocia cechują się również przedstawiciele grupy zawodowej robotników pomocniczych w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie. Na tę grupę natomiast składają się przede wszystkim robotnicy przy pracach prostych w przemyśle.

Podsumowując na tym etapie analizę zawodów nadwyżkowych i deficytowych w mieście Bielsko-Biała można stwierdzić, że najliczniejszą grupę zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby, z wykształceniem zasadniczym zawodowym i niższym, od których nie są wymagane prawie żadne kwalifikacje. Głównie są to osoby zarówno z wyuczonym bądź wykonywanym zawodem sprzedawcy. Potwierdza to zarówno wskaźnik „napływu” bezrobotnych w 2007 roku jak i ogólna liczebność tej grupy wśród zarejestrowanych w PUP. Związane jest to przede wszystkim z dużą fluktuacją tego zawodu na rynku pracy oraz możliwością szybkiego i taniego wyszkolenia nowego pracownika.

Charakterystyczny może być nadal udział w czołówce zawodów nadwyżkowych pracowników biurowych z wykształceniem średnim. Jest to niewątpliwie wynik coraz wyższych oczekiwań pracodawców wobec pracowników tego sektora dotyczących między innymi wykształcenia wyższego, znajomości języków obcych, biegłej obsługi różnych urządzeń biurowych, wszechstronności oraz dyspozycyjności.

Mówiąc o problemie bezrobocia w mieście Bielsko-Biała należy przede wszystkim zauważyć, że w 2007 nastąpił bardzo duży spadek liczby bezrobotnych, bo aż o 1714 osób, tj. o 26,3%. Jednakże po przeanalizowaniu struktury bezrobotnych pozostających w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej można zauważyć, że jest ona niemal analogiczna do tej w 2006 roku.

2. Analiza ofert pracy według zawodów

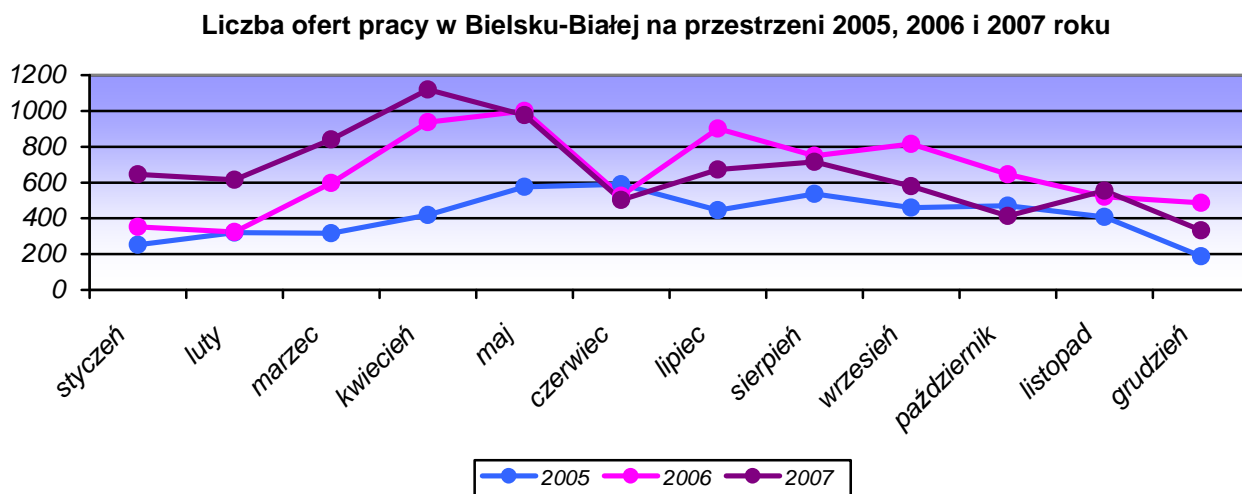
Analiza popytu na pracę jest elementem niezbędnym w warunkach gospodarki rynkowej, gdyż stanowi ona istotne źródło informacji dla uczestników lokalnego rynku pracy. Szczególnie zaś dla władz samorządowych i oświatowych, które mają możliwość kreowania działań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu.

Powiatowy Urząd Pracy w 2007 w zakresie ofert pracy współpracował z **1041** pracodawcami z terenu miasta Bielska-Białej, co stanowi **4,5%** ogółu podmiotów gospodarczych, mających swą siedzibę na terenie badanego miasta.

Wyniki analizy zgłoszeń wolnego miejsca zatrudnienia wykazały, że w 2007 roku, choć nastąpił wzrost zapotrzebowania na pracę ze strony pracodawców, nie był on tak duży, jak w roku poprzednim. Do Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej zgłoszone zostały **7971** ofert pracy z terenu miasta Bielsko-Biała. W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił wzrost o 1,5%, co w liczbach bezwzględnych daje wzrost o 119 ofert pracy.

W 2005 roku przedsiębiorcy z terenu miasta Bielska-Białej zgłosili **4980** wolnych miejsc zatrudnienia, w 2006-**7852** oferty, to w roku 2007 nastąpił wzrost do **7971** ofert pracy. Prezentuje to poniższy wykres.

Wykres nr 3

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej

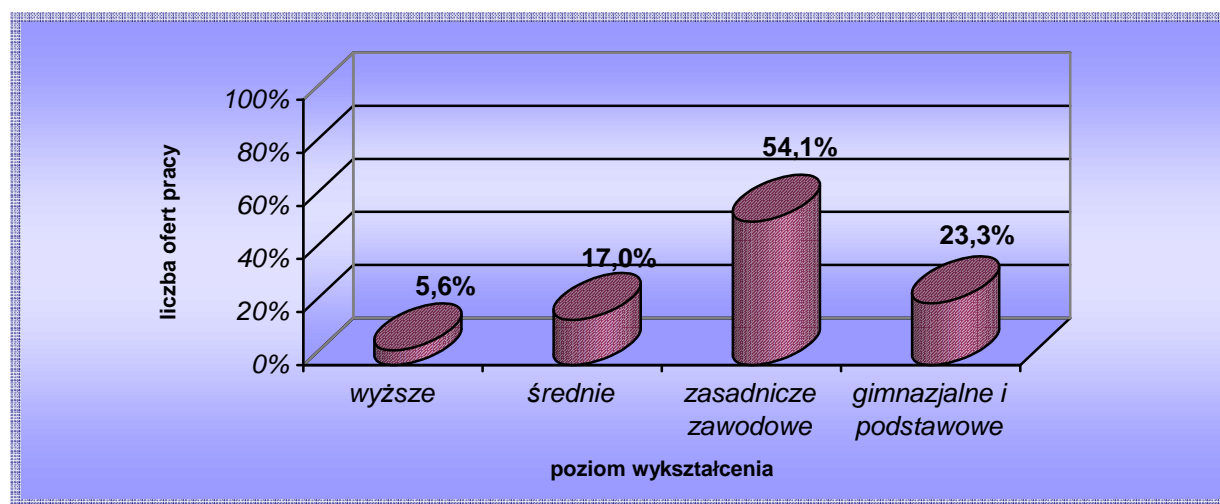
Zatem można zauważyć wyraźną korelację między liczbą ofert pracy, która systematycznie wzrasta a stopą bezrobocia, która natomiast systematycznie spada.

2.1 Oferty pracy według zawodów

Podobnie jak w latach ubiegłych, tak też w badanym roku najwięcej ofert pracy skierowanych było do osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (**4309**) następnie z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym (**1864**). Najmniej natomiast propozycji zatrudnienia skierowanych było do osób posiadających wykształcenie wyższe (**448**). (Wykres nr 4)

Wykres nr 4

Struktura ofert pracy według poziomu wykształcenia w mieście Bielsko-Biała w 2007 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej

Szczegółowa analiza zgłoszeń wolnego miejsca zatrudnienia pozwoliła na stworzenie rankingu ofert pracy według zawodów, to znaczy na wyselekcjonowanie tych zawodów, które cieszą się największym zainteresowaniem ze strony pracodawców.

Największe zapotrzebowanie biorąc pod uwagę wymagania pracodawców odnośnie poszukiwanych kwalifikacji zawodowych dotyczyło osób w zawodzie pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle (**660**), co stanowiło **8,3%** wszystkich ofert pracy. W porównaniu do roku poprzedniego liczba ofert pracy w tym zawodzie zwiększyła się o **16%**. Na drugim miejscu uplasowała się liczba propozycji zatrudnienia dla sprzedawców (**576**) a na trzecim miejscu znalazły się oferty dla osób w zawodzie: sprzątaczką (**508**). Pośród 10 zawodów, w których najczęściej pojawiały się zgłoszenia wolnego miejsca zatrudnienia znalazły się także takie zawody jak: pracownik biurowy, robotnik budowlany, pracownik ochrony mienia i osób, magazynier, kasjer handlowy, kierowca operator wózków jezdniowych, kierowca samochodu ciężarowego.

Tabela nr 3

Oferty pracy według zawodów w mieście Bielsko-Biała w 2007 roku

Lp.	Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w 2007 roku
1.	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	660
2.	Sprzedawca	576
3.	Sprzątaczką	508
4.	Pracownik biurowy	278
5.	Robotnik budowlany	269
6.	Pracownik ochrony mienia i osób (zawód szkolny technik ochrony fizycznej osób i mienia)	266
7.	Magazynier	208
8.	Kasjer handlowy	144
9.	Kierowca operator wózków jezdniowych	143
10.	Kierowca samochodu ciężarowego	141

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej

2.2 Oferty pracy według grup zawodowych

Jeżeli natomiast przeanalizujemy propozycje zatrudnienia pod względem grup zawodowych, do których zostały one skierowane okazuje się, że w 2007 roku najwięcej ofert pracy (**13,9%**) skierowanych było do robotników pomocniczych w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie. Warto zwrócić uwagę, że propozycje zatrudnienia w tej dużej grupie zawodowej przeznaczone są przede wszystkim dla grupy elementarnej: robotnicy przy pracach prostych w przemyśle (**9,22%**). Wśród propozycji pracy na drugim miejscu znalazły się oferty dla grupy zawodowej- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach (**10,5%**). Na trzecim miejscu znalazły się natomiast oferty pracy dla pracowników z grupy robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń (**8,9%**). Według danych PUP w Bielsku-Białej również około **8%** ofert było skierowanych do grupy zawodowej: modelki, sprzedawcy i demonstratorzy oraz pracownicy obsługi biurowej.

Na tym etapie analizy można stwierdzić, że najwięcej ofert pojawiało się dla pracowników w zawodach: pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle, sprzedawca, sprzątaczką, pracownik biurowy, robotnik budowlany, pracownik ochrony mienia

i osób, magazynier, kasjer handlowy, kierowca operator wózków jezdniowych oraz kierowca samochodu ciężarowego

3. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Kluczowym zadaniem tej analizy jest identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy. Zostanie ona dokonana w oparciu o przyjęty wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu k ($W_{n,II}^k$)

$$W_{n,II}^k = \frac{\bar{O}_{II}^k}{\bar{B}_{II}^k}$$

gdzie:

\bar{B}_{II}^k - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w 2007 roku.

\bar{O}_{II}^k - średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w 2007 roku.

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,II}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,II}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,II}^k > 1,1$ to zawody deficytowe

3.1 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w mieście Bielsko-Biała w 2007 roku

Prowadzenie analiz ilościowych nie może ograniczyć się wyłącznie do przedstawienia ich wyników w postaci danych liczbowych. Dużo istotniejsza jest ich interpretacja, dzięki czemu mogą się one stać podstawą do formułowania sądów i podejmowania działań. W tym miejscu należy zaznaczyć, że w wyniku analizy zawodów według powyższego wskaźnika intensywności deficytu ($W_{n,II}^k > 1,1$), jako zawody deficytowe, czyli te, na które występuje na rynku pracy większe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Poniższa tabela przedstawia 30 zawodów deficytowych, o najwyższych wskaźnikach intensywności deficytu, w których pojawiała się średnio jedna oferta pracy na miesiąc.

Tabela nr 4

Zawody deficytowe w mieście Bielsko-Biała w 2007 roku

Lp.	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów $W_{n,II}^k$
1.	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	46
2.	Kontroler biletów	30
3.	Ekspedient w punkcie usługowym	25,5
4.	Nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych	17
5.	Zbrojarz	16
6.	Monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych	15
7.	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	15
8.	Kierowca operator wózków jezdniowych	14,3
9.	Elektromonter instalacji elektrycznych	14
10.	Brukarz	13,25
11.	Monter mebli	13
12.	Specjalista do spraw rachunkowości	12
13.	Glazurnik	11,5
14.	Opiekunka dziecięca	10
15.	Frezer	8,75
16.	Elektromonter maszyn elektrycznych	8,5
17.	Tokarz	8,4286
18.	Kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej w budownictwie	7,25
19.	Pielęgniarka	7,25
20.	Ślusarz narzędziowy	6,5
21.	Technik informatyk	6
22.	Telemarketer	6
23.	Operator koparek i zwałowarek	6
24.	Betoniarz zbrojarz	5,75
25.	Technik elektryk	5,1667
26.	Cieśla	5
27.	Kierowca ciągnika siodłowego	4,75
28.	Elektromonter [elektryk] zakładowy	4,375
29.	Kontroler jakości wyrobów - artykuły przemysłowe	4,1429
30.	Kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej w przemyśle przetwórczym	4

W powyższej klasyfikacji nie zostały uwzględnione zawody w przypadku, których wskaźnik intensywności deficytu osiągnął poziom maximum (MAX). Oznacza to, że pojawiły się oferty pracy w tych zawodach, natomiast brak jest osób bezrobotnych. W przypadku zawodów nadwyżkowych w tabeli nr 5 nie zostały zawarte zawody o wskaźniku intensywności nadwyżki równym 0. Są to te zawody gdzie są osoby bezrobotne, nie ma natomiast ofert pracy. Pominięte zostały ponadto zawody z kodami zakończonymi na 90, czyli pozostałe zawody gdzie indziej nie sklasyfikowane.

Jak zatem wynika z powyższej analizy zawodów deficytowych, gdzie wskaźnik intensywności jest najwyższy należą zawody, których wykonywanie wymaga specjalnego wykształcenia, kwalifikacji czy umiejętności.

Zawody nadwyżkowe cechuje niedostosowanie do potrzeb lokalnego rynku pracy. Oznacza to, że podaż pracy w tych zawodach znacznie przekracza popyt na pracę. Poniższa tabela przedstawia ranking 30 zawodów nadwyżkowych, o najniższym wskaźniku intensywności nadwyżki.

Tabela nr 5

Zawody nadwyżkowe w mieście Bielsko-Biała w 2007 roku

Lp.	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów $W_{n,II}^k$
1.	Kontroler wewnętrzny	0,0227
2.	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	0,0435
3.	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	0,0476
4.	Politolog	0,0588
5.	Kierownik małego przedsiębiorstwa gdzie indziej niesklasyfikowany	0,0667
6.	Konserwator części	0,0667
7.	Technik budownictwa	0,0714
8.	Nauczyciel nauczania początkowego	0,0769
9.	Operator maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej	0,08
10.	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	0,087
11.	Nauczyciel języka polskiego	0,0909
12.	Kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej gdzie indziej niesklasyfikowany	0,1034
13.	Fizjoterapeuta	0,1818
14.	Zaopatrzeniowiec	0,1818
15.	Specjalista administracji publicznej	0,2727
16.	Salowa	0,3571
17.	Ekonomista	0,3636
18.	Dozorca	0,44
19.	Specjalista zastosowań informatyki	0,5161
20.	Specjalista do spraw finansów [analityk finansowy]	0,5714
21.	Kosmetyczka [zawód szkolny: Technik usług kosmetycznych]	0,6111
22.	Pakowacz	0,6301
23.	Krojczy	0,6429
24.	Operator urządzeń do formowania wyrobów z tworzyw sztucznych	0,6667
25.	Robotnik gospodarczy	0,6855
26.	Recepcjonista	0,7
27.	Pomoc kuchenna	0,7037
28.	Robotnik drogowy	0,7273
29.	Technik mechanik	0,75
30.	Sprzedawca	0,8124

Wśród zawodów nadwyżkowych znajdują się również takie zawody jak: sprzedawca oraz robotnik gospodarczy. Są to bowiem te zawody, w których jednocześnie występuje największe bezrobocie.

Otrzymane wyniki analizy w odniesieniu do dużych grup zawodów pokazują, że deficytem na rynku pracy w mieście Bielsko-Biała wykazują się kolejno: kierowcy i operatorzy pojazdów; robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni; robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń; górnicy i robotnicy budowlani; robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie; pracownicy usług osobistych i ochrony; pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów; operatorzy i monterzy maszyn; pracownicy pozostałych specjalności; pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy; specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych oraz średni personel techniczny.

Grupy zawodowe, które cechują się natomiast nadwyżką na lokalnym rynku pracy to: nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy; leśnicy i rybacy; siły zbrojne; rolnicy; kierownicy małych przedsiębiorstw; pozostali specjaliści; ogrodnicy; średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia; robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni, i pokrewni; operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych; modelki, sprzedawcy i demonstratorzy oraz pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach.

Zaledwie w przypadku czterech grup zawodowych można powiedzieć, że relacja między popytem a podażą na prace w układzie lokalnym jest zrównoważona. Są to następujące grupy zawodowe: kierownicy dużych i średnich organizacji; specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia; specjaliści szkolnictwa oraz pracownicy obsługi biurowej.

3.2. Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie

Kolejną istotną kwestią dotyczącą problemu bezrobocia jest okres pozostawania bez pracy. Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie został sporządzony w oparciu o wskaźnik długotrwałego bezrobocia ($W_{d,II}^k$)

$$W_{d,II}^k = \frac{B_{d,II}^k}{B_{II}^k} \cdot 100\%$$

gdzie:

$B_{d,II}^k$ - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, według stanu w końcu danego roku,

B_{II}^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k według stanu w końcu danego roku.

Na tej podstawie można stwierdzić, że na pierwszym miejscu wśród grup zawodów generujących długotrwałe bezrobocie znalazła się grupa zawodowa nauczycieli praktycznej nauki zawodu i instruktorów. Wskaźnik długotrwałości bezrobocia dla tej grupy wyniósł **(0,85)**, co oznacza, że 85% osób zarejestrowanych i należących do tej grupy zawodowej, na koniec roku 2007 posiadało status długotrwałe bezrobotnych (pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy). Drugie miejsce w powyższym rankingu zajmuje grupa zawodowa kierowników małych przedsiębiorstw a następnie robotników pomocniczych w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewnych. Stosunkowo duży wskaźnik ($W_{d,II}^k > 0,5$) osiągnęły także takie grupy zawodowe jak:

- pracownicy obsługi biurowej;
- rolnicy;
- pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów;
- górnicy i robotnicy budowlani;
- robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń;
- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy;
- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy;
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach;
- robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie,
- kierowcy i operatorzy pojazdów.

Analiza wyników pokazała, że najniższy wskaźnik długotrwałości bezrobocia cechowała reprezentantów grup zawodów, które nie wymagały wysokich kwalifikacji i dużej wiedzy teoretycznej, do wykonywania przeważnie prostych i rutynowych prac. Natomiast najwyższe wskaźniki długotrwałego bezrobocia cechuje przedstawiciele grup zawodów, które wymagały zdecydowanie wyższych i bardziej specjalistycznych kwalifikacji oraz umiejętności.

3.3 Struktura bezrobotnych i ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji

Działalności

Podjmując próbę zanalizowania zawodów deficytowych i nadwyżkowych należy również zwrócić uwagę na strukturę bezrobocia i oferty pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)

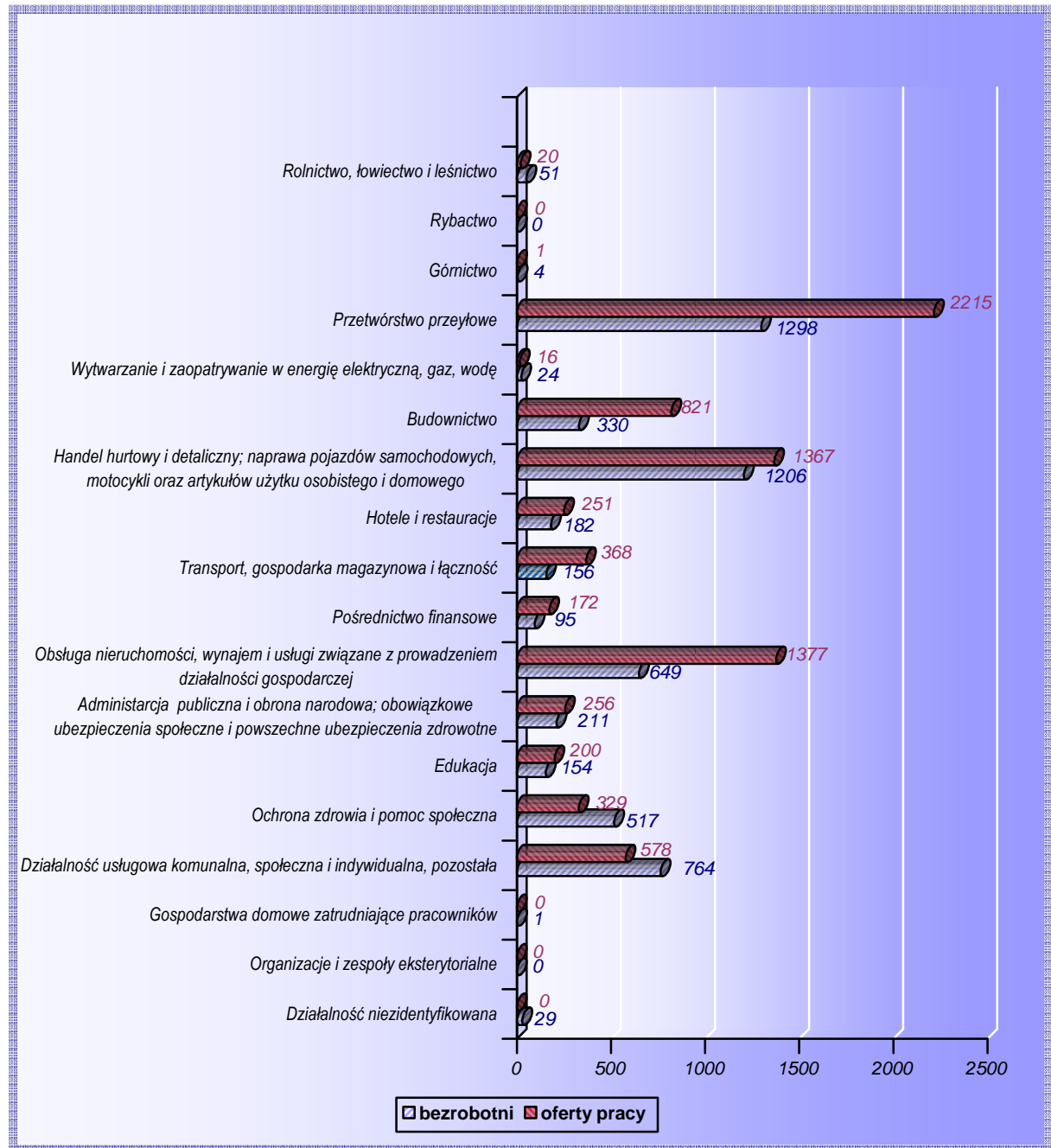
Sekcją, w której zaobserwowano największy napływ bezrobotnych w 2007 roku jest przetwórstwo przemysłowe. Dotyczy to prawie ¼ ogółu zarejestrowanych w badanym okresie. Drugą, co do wielkości sekcją pod względem napływu bezrobotnych jest handel hurtowy i detaliczny, naprawy sprzętu mechanicznego, motocykli oraz artykułów przeznaczenia użytku domowego (**21,2%**). Ponad **13%** zarejestrowanych w badanym roku swoje poprzednie miejsce zatrudnienia znalazło w sekcji PKD- działalności usługowa, komunalna, społeczna, indywidualna oraz obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Porównując ilość zarejestrowanych bezrobotnych z ilością zgłoszonych ofert w 2007 roku można zauważyć, że dużej ilości rejestrujących się bezrobotnych w danej sekcji towarzyszy duża liczba zgłaszanych ofert. Największa, bowiem liczba ofert została również zgłoszona w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (**27,7%** ogółu), obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (**17,3%**) oraz handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (**17,1%**)

Jak widać na wykresie nr 5 liczba ofert pracy w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe, budownictwo, handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego, hotele i restauracje, transport, gospodarka magazynowa i łączność, pośrednictwo finansowe, obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne oraz edukacja przewyższyła liczbę zarejestrowanych osób w 2007 roku w tych sekcjach.

Wykres nr 5

Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD w mieście Bielsko-Biała w 2007 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej

4. Wyniki badań w szkołach ponadgimnazjalnych

Analizę struktury zawodowej absolwentów na lokalnym rynku pracy przeprowadzono w oparciu o dane uzyskane z Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) „Absolwenci szkół wyższych za rok akademicki 2006/2007” oraz o dane z Systemu Informacji Oświatowej Ministerstwa Edukacji Narodowej (SIO MEN) dotyczące absolwentów szkół średnich zawodowych, średnich ogólnokształcących oraz szkół zawodowych. Wykorzystano również dane Powiatowego Urzędu Pracy dotyczące bezrobotnych absolwentów.

Dzięki tym danym możliwe było stworzenie raportu dotyczącego struktury zawodowej absolwentów oraz zjawiska bezrobocia wśród tych osób.

4.1 Absolwenci według poziomu wykształcenia w mieście Bielsko – Biała

W 2007 roku na terenie miasta Bielska – Białej szkołę ponadgimnazjalną ukończyło 6673 osoby. Wśród tych osób 2913 uzyskało wykształcenie wyższe (43,65%). Wykształcenie średnie zawodowe (średnie techniczne i policealne) uzyskało 1216 osób czyli nieco ponad 18% wszystkich absolwentów. Licea ogólnokształcące opuściło 1982 absolwentów co daje prawie 30% wszystkich absolwentów. Najmniejszą liczbę absolwentów stanowiły osoby, które uzyskały wykształcenie zasadnicze zawodowe – 562. Poniższa tabela prezentuje liczbowy rozkład absolwentów ze względu na wykształcenie oraz prognozę absolwentów w roku 2008.

Tabela nr 6

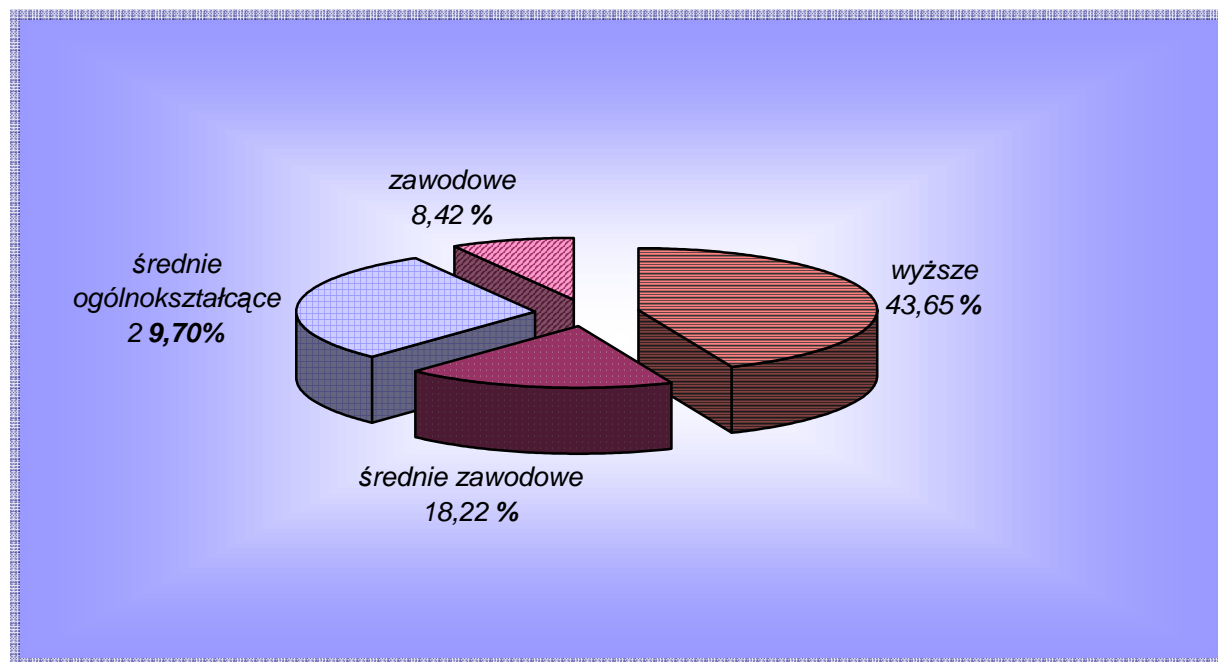
**Absolwenci według poziomu wykształcenia w mieście Bielsko – Biała w 2007 roku
i przewidywani absolwenci w 2008 roku.**

Poziom wykształcenia	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę w roku 2007	Przewidywani absolwenci w roku 2008
WYŻSZE	2913	3027 ¹
ŚREDNIE ZAWODOWE	1216	1217
ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	1982	1953
ZAWODOWE	562	607
OGÓŁEM	6673	6804

Opracowanie własne na podstawie danych GUS i SIO MEN

Wykres nr 6

Struktura zawodowa absolwentów według wykształcenia w Bielsku-Białej w roku 2007

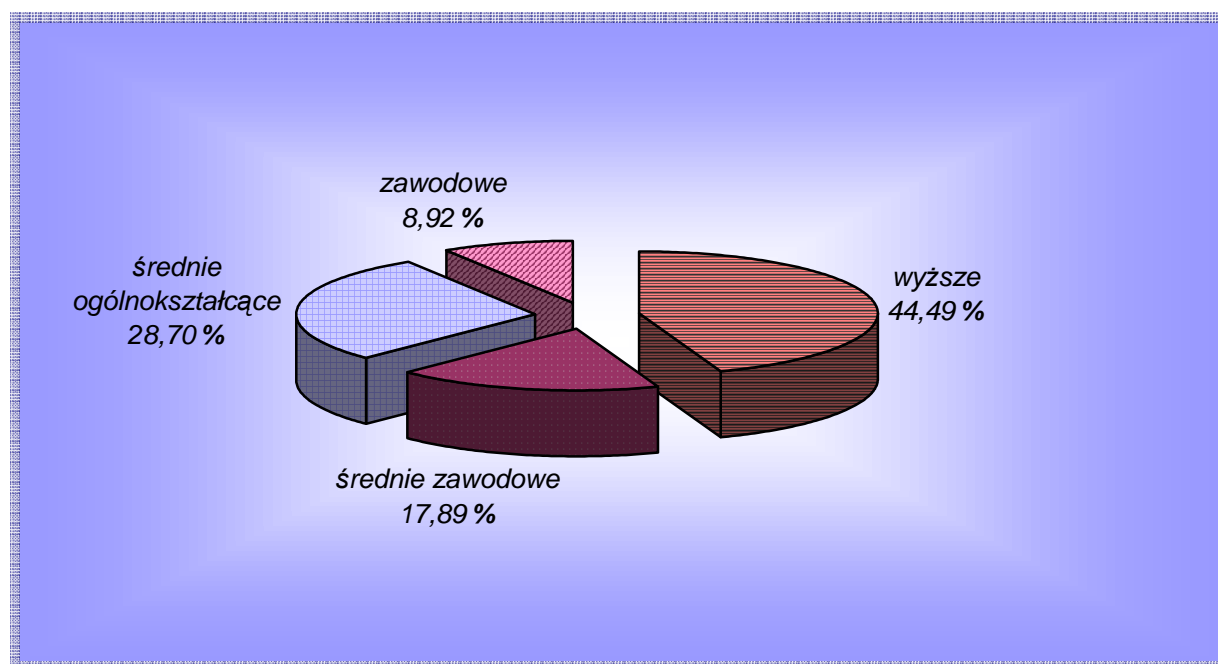

opracowanie własne na podstawie danych GUS i SIO MEN

¹ Dane szacunkowe oparte o dane o absolwentach z lat poprzednich

Wykres nr 7

Przewidywana struktura zawodowa absolwentów według wykształcenia w Bielsku-Białej w roku 2008

opracowanie własne na podstawie danych GUS i SIO MEN

Powyższe wykresy prezentują procentowy rozkład absolwentów w mieście Bielsko – Biała ze względu na wykształcenie w roku 2007 oraz przewidywania dotyczące absolwentów w roku 2008. Jak widać największą grupę stanowią osoby z wykształceniem wyższym oraz średnim ogólnokształcącym. Jest to odpowiednio 43,6% oraz 29,7% wszystkich absolwentów.

Najwięcej absolwentów z wyższym wykształceniem można zaklasyfikować do zawodu „Pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani” – 525 osób. Na drugim miejscu są absolwenci kierunku finanse i bankowość, których zaklasyfikujemy do zawodu „Specjalista do spraw finansów [analityk finansowy]”. Jest ich 379. Na trzecim miejscu znajdą się „Specjaliści zastosowań informatyki” w liczbie 293 osoby.

W przypadku osób, które uzyskały wykształcenie średnie zawodowe, najwięcej absolwentów kształciło się w kierunku „technik elektronik” – 144 osoby. Na drugim miejscu są absolwenci w zawodzie „asystent ekonomiczny” (124 osoby), a tuż za nimi osoby z zawodem „technik mechanik” (117 osób).

Największa ilość absolwentów szkół zasadniczych zawodowych z terenu miasta Bielska – Białej wykształciło się w zawodzie „kucharz małej gastronomii” (117 osób).

W dalszej kolejności znalazły się zawody „sprzedawcy” (94 absolwentów) i „fryzjera” (73 absolwentów).

W roku 2008 struktura absolwentów będzie podobna do tej z 2007 roku. Zauważyć będzie można jedynie niewielkie różnice. Absolwenci z wykształceniem wyższym uzyskają większy udział w strukturze. Podobnie rzecz będzie się miała z osobami, które uzyskają wykształcenie zasadnicze zawodowe. W przypadku absolwentów liceów ogólnokształcących zauważymy zmniejszenie ich udziału w całej populacji absolwentów o 1%.

Dominującymi zawodami w roku 2008 wśród absolwentów będą „pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej nie sklasyfikowani” oraz „specjaliści do spraw finansów” w przypadku osób z wykształceniem wyższym. Zawody „technik elektronik” oraz „technik mechanik” będą najliczniej reprezentowane wśród absolwentów z wykształceniem średnim zawodowym. Najwięcej absolwentów zasadniczych szkół zawodowych w roku 2008 uzyska tytuł zawodowy „kucharz małej gastronomii” oraz „sprzedawca”.

Prognoza na rok 2008 pokazuje również kierunki i zawody nowo powstałe bądź ponownie otwarte. Wśród nich wymienić można następujące (w nawiasach liczba przewidywanych absolwentów w roku 2008):

➤ z wykształceniem średnim zawodowym:

- technik informatyk (56)
- technik mechatronik (28)
- technik drogownictwa (21)

➤ z wykształceniem zasadniczym zawodowym:

- betoniarz zbrojarz (29)
- ślusarz (3)
- tapicer (2)

4.2 Struktura bezrobotnych absolwentów w Bielsku – Białej w 2007 roku

Przedstawiona powyżej analiza nie będzie pełna bez poszerzenia jej o problem bezrobocia wśród absolwentów. Strukturę absolwentów w Bielsku – Białej porównamy ze strukturą bezrobotnych absolwentów w tym mieście.

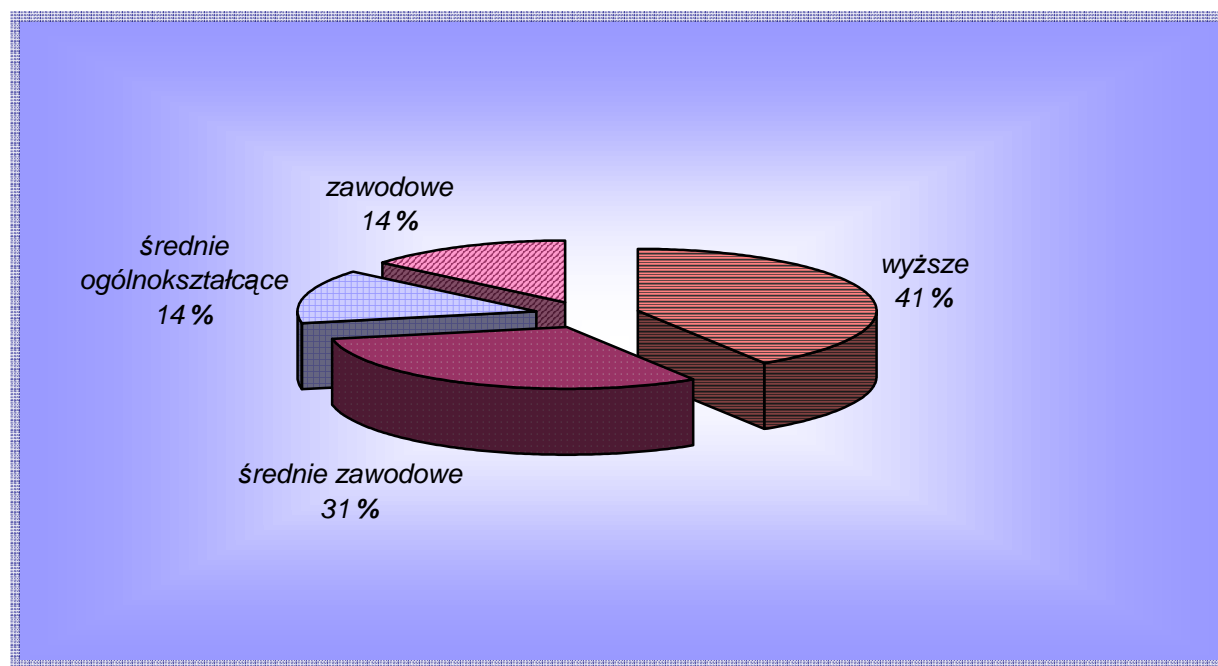
Spośród wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy na koniec roku 2007 było 100 bezrobotnych absolwentów z terenu miasta Bielska - Białej. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł zaledwie 2%.

Najwięcej bezrobotnych absolwentów posiadało wykształcenie wyższe – 41 osób. Było to 41% wszystkich bezrobotnych absolwentów. Kolejną grupę stanowią osoby, które ukończyły szkołę policealną bądź technikum – 31 osób. Daje to 31% udział w ogólnej strukturze absolwentów zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku – Białej. Najmniej bezrobotnych absolwentów posiadało wykształcenie średnie ogólne oraz zasadnicze zawodowe – po 14 osób z każdej z grup.

Poniższy wykres przedstawia strukturę bezrobotnych absolwentów ze względu na wykształcenie.

Wykres nr 8

Struktura zawodowa bezrobotnych absolwentów według poziomu wykształcenia na koniec 2007 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy wynika, iż ilość bezrobotnych absolwentów na koniec października 2007 roku była zbliżona do ilości z grudnia i wyniosła 101 osób. Mieliśmy więc do czynienia z niewielkim zmniejszeniem się liczby absolwentów zarejestrowanych w Urzędzie Pracy w okresie dwóch miesięcy. W celu dokładniejszego przeanalizowania tego

problemu należy pokazać dokładną ilość bezrobotnych absolwentów w podziale na wykształcenie. Prezentuje to poniższa tabela.

Tabela nr 7

Bezrobotni absolwenci ze względu na wykształcenie w roku 2007

Poziom wykształcenia	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę na terenie powiatu w roku 2007	Bezrobotni absolwenci (stan na koniec października 2007)		Bezrobotni absolwenci (stan na koniec grudnia 2007)	
		L	%	L	%
WYŻSZE	2913	57	1,96%	41	1,41%
ŚREDNIE ZAWODOWE	1216	20	1,64%	31	2,55%
ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	1982	11	0,55%	14	0,71%
ZASADNICZE ZAWODOWE	562	13	2,31%	14	2,49%
OGÓLNIE	6673	101	1,51%	100	1,50%

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej

Ogólne liczby nie pokazują dokładnego obrazu odpływu bezrobotnych absolwentów w okresie od października do grudnia 2007 roku. Gdy przyjrzymy się bliżej strukturze tych osób ze względu na wykształcenie widzimy, że udział absolwentów z wyższym wykształceniem zmniejszył się w badanym okresie o 16 osób (spadek o 28%). W przypadku pozostałych kategorii nastąpił napływ bezrobotnych absolwentów. Widoczne to jest zwłaszcza w przypadku osób z wykształceniem średnim zawodowym. W tym przypadku przybyło aż 11 bezrobotnych co daje wzrost o około 50% w porównaniu do miesiąca października.

Dla lepszego obrazu bezrobocia wśród absolwentów należy przybliżyć zawody, w których występuje największe bezrobocie. Pokażemy to porównując liczbę zarejestrowanych bezrobotnych do liczby absolwentów z terenu miasta w danym zawodzie. W tej analizie nie są zawarte osoby kończące szkoły poza terenem miasta Bielska – Białej. W przypadku wyższego wykształcenia największe bezrobocie występuje wśród osób z zawodem „nauczyciel religii”. Z trzynastu absolwentów, którzy ukończyli ten kierunek na terenie miasta jedna osoba pozostała zarejestrowana jako bezrobotna w końcu 2007 roku. Na kolejnych miejscach plasują się osoby z zawodem „socjolog” (2% osób, które ukończyły ten kierunek w Bielsku – Białej pozostało w rejestrze bezrobotnych na koniec roku), a także

„specjalista do spraw integracji europejskiej” (odsetek bezrobotnych w tym zawodzie – 1,96%).

W przypadku osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym zanotowano duży odsetek bezrobotnych absolwentów w zawodach: „organizator obsługi turystycznej” (12%), „organizator usług gastronomicznych” (8,7%), a także „technik technologii odzieży” (8%). Wśród osób z wykształceniem średnim zawodowym znalazło się również 5 osób bezrobotnych w zawodzie „technik fizjoterapii”, które były absolwentami szkół z terenu miasta Bielska – Białej. Nie było jednak możliwe wykazanie odsetka bezrobotnych wśród absolwentów tego kierunku z powodu braku danych o ilości absolwentów tych szkół w aplikacji „Monitoring zawodów” (dane wprowadzone do tej aplikacji pochodziły z SIO MEN). Podobnie rzecz się ma w przypadku zawodu „kosmetyczka” i „agent reklamowy”. W rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej figurowało po jednej osobie z wyżej wymienionymi zawodami.

Wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym największe bezrobocie zanotowano w zawodzie „cukiernik” (4,7%), a także „ogrodnik – uprawa warzyw polowych” (4,5%). Do tych zawodów doliczyć należy również zawód „sprzedawcy” (4,2%) oraz „kucharz małej gastronomii” (3,4%).

Powyższe udziały procentowe odnoszą się do osób, które ukończyły szkołę w danym zawodzie na terenie miasta Bielska – Białej i w końcu roku pozostawały w rejestrze osób bezrobotnych Powiatowego Urzędu Pracy.

4.3 Wnioski z badań w szkołach ponadgimnazjalnych

Analiza struktury zawodowej absolwentów na lokalnym rynku pracy pozwala wysunąć kilka wniosków, które uzupełnią ten raport.

Po pierwsze w mieście Bielsko – Biała widzimy bardzo duży udział absolwentów szkół wyższych. Stanowią oni prawie połowę wszystkich absolwentów (43,65%). Wynika to z faktu, iż na terenie miasta Bielska – Białej funkcjonuje duża państwowa uczelnia (Akademia Techniczno – Humanistyczna), której mury w 2007 roku opuściło 1673 absolwentów co stanowiło 57,4% wszystkich absolwentów szkół wyższych w mieście. Duża liczba absolwentów z wykształceniem wyższym ma również swoje odzwierciedlenie w liczbie bezrobotnych absolwentów. Takie osoby stanowią 41% wszystkich bezrobotnych absolwentów. Gdy popatrzymy jednak na ogólne liczby to nie wydaje się to być

dużym problemem. Ogólna liczba bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych w końcu roku wynosiła 100 osób. Wśród nich 41 osób posiadało wykształcenie wyższe, ale zaledwie 19 ukończyło szkołę wyższą na terenie miasta Bielska – Białej.

Po drugie wśród zawodów, które najczęściej dotyka problem bezrobocia znalazły się m.in. „technik technologii odzieży”, „organizator obsługi turystycznej”, „organizator usług gastronomicznych”. W przypadku dwóch pierwszych nasilenie zjawiska może ulec zmniejszeniu gdyż prognozuje się zmniejszenie liczby absolwentów w tych zawodach w 2008 roku. Jednak gdy mowa o ostatnim, prognoza mówi o zwiększeniu ilości absolwentów co w przyszłości może skutkować zwiększeniem bezrobocia w tym zawodzie.

Po trzecie, w przypadku wykształcenia zawodowego największe bezrobocie notuje się w zawodach „kucharz małej gastronomii”, „sprzedawca” i „cukiernik”. W przypadku każdego z nich prognoza na rok 2008 mówi o zwiększeniu liczby absolwentów. Może to skutkować wzrostem bezrobocia w tych zawodach.

Na koniec należy powiedzieć, że pomimo istnienia problemu bezrobocia wśród pewnych zawodów nie są to jednak wielkości alarmujące. Odsetek bezrobotnych absolwentów w całej populacji bezrobotnych w mieście Bielsko – Biała jest stosunkowo niski i w końcu 2007 roku wynosił zaledwie 2%. Wynika z tego, że osoby kończące szkoły ponadgminajalne w Bielsku – Białej raczej nie mają problemów ze znalezieniem pracy. W poszczególnych zawodach odsetek bezrobotnych absolwentów nie jest alarmujący i w najgorszych wypadkach wynosi w granicach 10% (jest to odsetek bezrobotnych absolwentów w danym zawodzie wśród wszystkich osób, które kończą szkołę w tym właśnie zawodzie). Należy jednak w przyszłości obserwować te zawody pod względem napływu absolwentów i bezrobotnych absolwentów.

Wnioski

Problem lokalnego rynku pracy jest problemem bardzo złożonym i należy mieć świadomość, iż analiza ilościowa nie jest w stanie w pełni go oddać. Opiera się ona bowiem na danych z rejestrów Powiatowego Urzędu Pracy dotyczących bezrobotnych i ofert pracy. Nie ma natomiast możliwości objęcia analizą osób faktycznie nie pracujących a nie będących w oficjalnych rejestrach. Dotyczy to także ofert pracy w przypadku, których trudno jest ustalić jaki ich odsetek nie zostaje zgłoszony do urzędów pracy.

Złożoność tego problemu wynika również z mechanizmów rynkowych podaży i popytu na pracę. Są one kierowane przez szereg czynników trudnych czy wręcz nie możliwych do ujęcia, jak kwestie wysokości stawek płacowych, oferowanych przez pracodawców czy mobilności oraz motywacji do pracy i do podnoszenia swoich kwalifikacji przez osoby poszukujące pracy.

Mimo tego prowadzenie monitoringu lokalnego rynku pracy jest elementem niezbędnym w warunkach gospodarki rynkowej, stanowiącym istotne źródło informacji dla jego uczestników. Daje on, bowiem obraz sytuacji, który może stać podstawą do kreowania działań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu.

Podsumowując, zatem powyższą analizę można wysunąć następujące wnioski:

- stopa bezrobocia na koniec roku 2007 w Bielsku –Białej wynosiła 5,4% i była niższa w stosunku do 2006 roku o 2,1 pkt. procentowego;
- struktura bezrobocia pod względem poziomu wykształcenia charakteryzuje się przewagą udziału osób z wykształceniem zawodowym i niższym (56,9%), natomiast osoby z wyższym wykształceniem stanowią 10,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych;
- w ogólnej liczbie bezrobotnych 56,8% stanowią kobiety, natomiast ich udział w zawodach nadwyżkowych jest zdecydowanie większy;
- kolejnym ważnym wskaźnikiem obrazującym sytuację bezrobotnych jest okres pozostawania bez pracy. Procentowo udział osób długotrwale bezrobotnych kształtuje się na poziomie 62,4%;
- w 2007 roku liczba ofert pracy ukształtowała się na poziomie 7971, co dało w porównaniu do roku 2006 wzrost o 1,5%;
- największa liczba ofert pracy skierowana była do osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym jednakże liczba bezrobotnych w tej grupie pozostaje wciąż najliczniejszą kategorią bezrobotnych zarejestrowanych w tut. Urzędzie. Na

taką sytuację ma wpływ niewystarczająca liczba ofert pracy zabezpieczająca podaż na pracę w tej kategorii;

- zawody cieszące się największym zainteresowaniem ze strony pracodawców to: pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle (8,3% wszystkich ofert w dyspozycji urzędu), , sprzedawca (7,2%) czy sprzątaczką (6,3%), jednakże podaż pracy w tych zawodach nie jest w stanie w pełni zabezpieczyć popytu na pracę, mamy bowiem do czynienia z niedostosowaniem kwalifikacji zawodowych kandydatów w stosunku do potrzeb rynku pracy:
 - w przypadku zawodu sprzedawca trudności w zatrudnieniu wynikają z braku odpowiednich kwalifikacji, na które składają się m.in. umiejętność obsługi kasy fiskalnej, brak wystarczającego doświadczenia zawodowego, dyspozycyjności czy posiadania aktualnej książeczki sanepidowskiej (w przypadku branży spożywczej),
 - równocześnie zaznaczyć należy, iż występują także utrudnienia leżące po stronie pracodawcy w postaci niewystarczających warunków zatrudnienia oferowanych przez nich np. niskie wynagrodzenie, niepełny wymiar czasu pracy,
 - trudności w zawodach budowlanych wynikają natomiast z faktu, iż osoby zarejestrowane w tych zawodach nie posiadają wystarczających kwalifikacji, dodatkowych uprawnień, co często spowodowane jest długą przerwą w wykonywaniu zawodu,
- w omawianym okresie jako zawody nadwyżkowe zostały zidentyfikowane następujące zawody: kontroler wewnętrzny, asystent ekonomiczny, wychowawca w placówkach oświatowych i opiekuńczych, politolog, technik budownictwa, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, krojczy, robotnik gospodarczy czy sprzedawca.
- w 2007 roku jako zawody deficytowe zostały zidentyfikowane przede wszystkim takie zawody takie jak: operator obrabiarek sterowanych numerycznie, kontroler biletów, nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych, zbrojarz, monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych, spawacz ręczny łukiem elektrycznym.
- dane na temat bezrobocia w odniesieniu do dużych grup zawodowych wskazują, że wśród grup zawodów najmniejszy wskaźnik szansy uzyskania oferty występuje w następującej grupie zawodowej: nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy; siły zbrojne; kierownicy małych przedsiębiorstw, rolnicy oraz ogrodnicy.

Spis wykresów:	str.
Wykres nr 1 Stopa bezrobocia w Bielsku-Białej na przestrzeni 2005, 2006 i 2007 roku.....	5
Wykres nr 2 Struktura wykształcenia bezrobotnych w mieście Bielsko-Biała (stan na koniec 2007 roku).....	6
Wykres nr 3 Liczba ofert pracy w Bielsku-Białej na przestrzeni 2005, 2006 i 2007 roku.....	11
Wykres nr 4 Struktura ofert pracy według poziomu wykształcenia w mieście Bielsko-Biała w 2007 roku.....	12
Wykres nr 5 Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD w mieście Bielsko-Biała w 2007 roku.....	21
Wykres nr 6 Struktura absolwentów według wykształcenia w Bielsku-Białej w roku 2007.....	23
Wykres nr 7 Przewidywana struktura absolwentów według wykształcenia w Bielsku-Białej w roku 2008.....	24
Wykres nr 8 Struktura zawodowa bezrobotnych absolwentów według poziomu wykształcenia na koniec 2007 roku.....	26

Spis tabel:	str.
Tabela nr 1 Bezrobotni według zawodu w mieście Bielsko-Biała (stan na koniec 2007 roku).....	7
Tabela nr 2 Napływ bezrobotnych według zawodów w mieście Bielsko-Biała w 2007 roku.....	9
Tabela nr 3 Oferty pracy według zawodów w mieście Bielsko-Biała w 2007 roku.....	13
Tabela nr 4 Zawody deficytowe w mieście Bielsko-Biała w 2007.....	15
Tabela nr 5 Zawody nadwyżkowe w mieście Bielsko-Biała w 2007 roku.....	17
Tabela nr 6 Absolwenci według poziomu wykształcenia w mieście Bielsko – Biała w roku 2007 oraz przewidywani absolwenci w roku 2008.....	23
Tabela nr 7 Bezrobotni absolwenci według wykształcenia w roku 2007.....	27